

FOCUS GRUP DE DESCOPERIRE ANTREPRENORIALĂ

ÎN DOMENIUL: TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR (TIC)

Programul Național de Specializare inteligentă „Smart Moldova” 2024–2027

Chișinău, 2025

1. Introducere

Atelierul Post-EDP dedicat domeniului „Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC)” a fost organizat în cadrul Programului Național „Smart Moldova” 2024–2027, având ca obiectiv consolidarea portofoliului de proiecte strategice în domeniul TIC și validarea direcțiilor de finanțare care urmează să fie operaționalizate în perioada 2026–2027. Evenimentul a reprezentat o etapă esențială în aprobarea finală a portofoliului S3, prin implicarea activă a actorilor din ecosistemul digital al Republicii Moldova.

În etapa premergătoare atelierului, promotorii interesați au transmis Fișele de proiect, în cadrul Portofoliului de proiecte strategice Smart Moldova. Acest demers a permis echipei EDP să efectueze o analiză preliminară a inițiativelor propuse, să evidențieze eventualele suprapuneri sau lacune, să structureze temele de discuție ale atelierului și să asigure o reprezentare echilibrată a actorilor din ecosistemul TIC.

Atelierul a creat un spațiu de consultare și colaborare între companii din sectorul IT, instituții de învățământ superior, centre de cercetare, autorități publice și organizații ale societății civile, cu obiectivul de a contura un portofoliu coerent de proiecte în domeniul TIC, în concordanță cu prioritățile strategice ale Republicii Moldova.

În acest context, atelierul oferă actorilor modelului Quadruple Helix din domeniul prioritar pentru specializarea inteligentă – TIC – oportunitatea de a:

- contribui la orientarea viitoarelor direcții de finanțare în domeniul inovării digitale;
- formula inițiative strategice relevante pentru procesul de transformare digitală;
- beneficia de feedback direct din partea potențialilor finanțatori;
- participa la configurarea condițiilor aferente viitoarelor apeluri dedicate sectorului TIC.

Participanții au fost invitați, înainte de atelier, să completeze Fișa de proiect – parte a Portofoliului de Proiecte Strategice Smart Moldova (conform modelului stabilit).

2. Metodologia utilizată

Procesul de organizare și implementare a atelierului s-a desfășurat în conformitate cu metodologia "Project Development Lab (PDL)", elaborată de expertul internațional, prevăzută în documentația oficială Smart Moldova, structurată în trei faze: pregătirea atelierului, desfășurarea atelierului și activitățile ulterioare.

2.1. Etapa premergătoare atelierului

În prima fază, echipa EDP a desfășurat o serie de consultări tehnice cu Ministerul Educației și Cercetării (MEC), axate pe înțelegerea stadiului actual de implementare a Programului Smart Moldova.

Consultările cu Beneficiarul au vizat:

- statusul implementării Programului Smart Moldova 2024–2027;
- apelurile pentru proiecte de inovare și transfer tehnologic lansate și lecțiile învățate;
- apelurile planificate pentru 2026–2027;
- stabilirea focusului atelierului de focus-grup EDP - TIC;
- confirmarea structurii PDL și a calendarului.

La aceste întâlniri au participat atât echipa de implementare a programului, cât și facilitatorii EDP, conform metodologiei.

Au fost analizate rezultatele apelurilor anterioare, direcțiile de finanțare lansate deja, experiențele promotorilor și lecțiile învățate. În cadrul acestor întâlniri a fost definit focusul atelierului dedicat domeniului Agricultură & procesarea alimentelor, fiind agreate temele de discuție, metodologia și calendarul activităților.

Concomitent, a fost lansat un apel deschis pentru colectarea ideilor de proiecte relevante pentru toate domeniile de specializare inteligentă, inclusiv Tehnologia informației și comunicațiilor. Apelul a fost public, simplificat și accesibil tuturor entităților juridice eligibile, iar proiectele au fost transmise în format electronic.

Proiectele TIC depuse s-au încadrat în:

- inovare digitală,
- inteligența artificială,
- interoperabilitate și infrastructuri de date,
- dezvoltare software și aplicații mobile,
- infrastructuri digitale și servicii.

Toate fișele primite au fost centralizate în Registrul național de idei de proiecte (Anexa 1) și sunt anexate la prezentul raport.

Facilitatorii au verificat dacă fiecare proiect din aspect de completitudine, relevanță față de domeniul S3 și componenta de inovare, inclusiv dacă:

- are promotor;
- are fișa completă;
- contribuie la direcțiile și nișele S3 TIC;
- include elemente de inovare.

În etapa premergătoare atelierului, echipa de facilitare a colectat și analizat 4 fișe de proiect (aplicații) pentru domeniul TIC și un tabel sumar de centralizare și feedback PDL. Analiza preliminară a vizat completitudinea fișelor, relevanța față de domeniul TIC din S3, existența componentei de inovare, consistența bugetară, precum și calitatea parteneriatelor propuse.

Această etapă a inclus și un proces preliminar de matching între proiecte și sursele posibile de finanțare, inclusiv programul Horizon Europe și programele naționale implementate de ODA, Agenția Națională pentru Cercetare și Dezvoltare (ANCD) și alte instrumente relevante. Obiectivul a fost identificarea celor mai potrivite resurse financiare pentru fiecare proiect, precum și identificarea domeniilor unde există „gaps” de finanțare.

Profilul portofoliului TIC:

1. Număr total de propuneri analizate: 4
2. Tip dominant: inițiative de infrastructură / hub / capacitate / transfer tehnologic (3 propuneri)
3. Inovare de produs (scale-up): 1 propunere
4. Nivel de maturitate (TRL): în fișele analizate, nivelul TRL este menționat explicit doar pentru proiectul de inovare de produs (creștere de la TRL 3–4 către TRL 6–7); pentru celelalte inițiative se recomandă precizarea clară a TRL și a logicii de etapizare (MVP/pilot/scale-up).

Principalele probleme identificate în etapa de pre-analiză (pattern-uri recurente):

- parteneriate definite la nivel de listă, fără roluri, contribuții și livrabile clar asumate;
- indicatori/ținte supra-ambitioase raportat la buget, durată și capacitate;
- neclarități privind cofinanțarea (în special diferențiere între surse proprii vs surse publice);
- insuficientă diferențiere/ poziționare față de inițiative similare existente în RM (incubatoare/hub-uri);
- lipsa sau subdezvoltarea componentei de valorificare economică (model de sustenabilitate, piață, utilizatori, mecanism TT/IPR).

2.2. Desfășurarea atelierului

Atelierul s-a desfășurat conform structurii metodologice PDL, fiind împărțit în sesiuni plenare și sesiuni de lucru în grupuri paralele. Deschiderea evenimentului a inclus prezentarea situației actuale a portofoliului preliminar TIC, expunerea metodologiei PDL, precum și prezentarea oportunităților relevante de finanțare, inclusiv a apelurilor planificate pentru perioada 2026–2027.

În cadrul sesiunii plenare de deschidere, facilitatorul a subliniat dinamica accelerată a sectorului TIC, caracterizat prin ritm rapid de inovare și transformare tehnologică. A fost evidențiat faptul că domeniul TIC are un rol transversal în cadrul specializării inteligente, susținând digitalizarea și modernizarea celorlalte domenii prioritare. În acest context, s-a accentuat necesitatea adaptării continue a instrumentelor de finanțare la tendințele emergente și la ciclurile scurte de dezvoltare specifice tehnologiilor digitale.

Prima sesiune paralelă, denumită „Examinarea și consolidarea ideilor de proiect (Mix & Fix)”, a fost dedicată analizei detaliate a celor patru propuneri depuse. Promotorii au prezentat inițiativele, iar reprezentanții finanțatorilor au oferit feedback tehnic și operațional, cu accent pe clarificarea valorii adăugate, definirea nivelului de maturitate tehnologică, modelul de implementare și sustenabilitatea financiară. Moderatorii au facilitat discuțiile, iar raportorii au consemnat recomandările formulate.

A doua sesiune paralelă a vizat definirea condițiilor viitoarelor apeluri de finanțare pentru sectorul TIC. În cadrul discuțiilor, participanții au analizat criteriile preliminare propuse de MEC și ANCD și au formulat recomandări privind eligibilitatea promotorilor, tipurile de activități finanțabile, structura bugetelor, cofinanțarea și clarificarea nivelurilor de maturitate tehnologică acceptate. Reprezentanții programelor de finanțare au indicat elementele care pot fi preluate în designul viitoarelor apeluri și cele care necesită ajustări.

Atelierul s-a încheiat cu o sesiune plenară de sinteză, în cadrul căreia au fost prezentate concluziile grupurilor de lucru, iar MEC a comunicat pașii următori pentru consolidarea portofoliului S3 TIC și calendarul orientativ al apelurilor planificate.

Analiza celor patru inițiative incluse în portofoliul TIC evidențiază o orientare dominantă către dezvoltarea de infrastructuri de inovare, hub-uri regionale și platforme de transfer tehnologic, în timp ce componenta de inovare de produs cu potențial de scalare este prezentă într-o măsură mai redusă.

Portofoliul reflectă:

- concentrare pe infrastructuri digitale și centre de competență (hub-uri regionale, laboratoare, platforme de date și e-infrastructuri), menite să consolideze capacitățile instituționale și ecosistemele regionale de inovare;
- abordare transversală a domeniului TIC, cu interconectări clare cu mediul, agroalimentarul, energia și educația digitală;
- componentă puternică de rețelizare și colaborare, atât la nivel regional (universitate–APL–business), cât și internațional (platforme europene, proiecte Horizon Europe);
- necesitatea clarificării nivelului de maturitate tehnologică (TRL) în majoritatea fișelor, cu excepția proiectului de inovare de produs (care indică explicit progresul de la TRL 3–4 la TRL 6–7);
- accent pe dezvoltarea competențelor și capacitate, în special în proiectele de tip hub/regional.

De asemenea, s-a constatat că:

- proiectele au un impact instituțional și regional semnificativ, însă în unele cazuri este necesară definirea mai clară a avantajului competitiv și a mecanismului de valorificare economică;
- investițiile în infrastructură sunt consistente, ceea ce impune o justificare solidă a sustenabilității financiare post-implementare;
- există potențial de complementaritate între proiecte (de exemplu, între hub-urile regionale și platformele digitale), dar acesta trebuie explicat în portofoliul final.

În ansamblu, portofoliul TIC demonstrează o orientare strategică spre construirea capacităților și infrastructurii digitale, însă pentru echilibrarea domeniului ar fi oportună stimularea unui număr mai mare de inițiative orientate către inovare de produs, soluții scalabile și modele de afaceri digitale competitive la nivel internațional.

3. Participanții atelierului (Quadruple Helix)

Atelierul a beneficiat de o participare diversă, reprezentând în mod echilibrat cele patru componente ale modelului Quadruple Helix: mediul privat, mediul academic și de cercetare, instituțiile publice și organizațiile societății civile. Această diversitate a fost esențială pentru validarea relevanței proiectelor și pentru evaluarea corectă a oportunităților și constrângerilor domeniului prioritar pentru specializarea inteligentă TIC.

Structura participării la atelier conform helix-ului cvadruplu:

Grupul de lucru per tip de proiect Nr. de reprezentanți	Transfer tehnologic Facilitator: Cernei Ghenadie
Mediul de afaceri	-
Cercetare	4
ONG-uri	1
Aut. publice	2
Total:	7

Lista participanților se anexează (Anexa 1).

4. Principalele constatări ale atelierului

Discuțiile din cadrul atelierului au confirmat atât potențialul ridicat al sectorului TIC, cât și câteva blocaje structurale care afectează calitatea și implementabilitatea portofoliului de proiecte.

Discuțiile de asemenea au evidențiat o serie de provocări structurale ale sectorului TIC:

- Decalaj între cercetare și mediul de afaceri, cu dificultăți de translare din rezultate științifice în produse/servicii scalabile;
- Dificultatea translării rezultatelor științifice în prototipuri și soluții aplicabile imediat industriei IT
- Fragmentarea ecosistemului digital a inițiativelor și lipsa consorțiilor funcționale (parteneriate fără guvernanta și responsabilități);
- Parteneriate fragile și insuficient dezvoltate
- Ambiguități privind TRL în domeniu, traseul de implementare și validare (pilotare, testare, certificare, adopție);
- Definirea insuficientă a mecanismelor de transfer tehnologic și a managementului drepturilor de proprietate intelectuală (IPR).

Discuțiile au scos în evidență și oportunități semnificative.

- proiecte TIC cu impact transversal (agri, energie, mediu, servicii publice), în special pe AI, date, interoperabilitate și platforme digitale;
- Interesul crescut pentru transformarea digitală
- Dezvoltarea serviciilor electronice publice
- conectarea la programe europene (Horizon Europe, Digital Europe, EIC etc.) și creșterea gradului de internaționalizare;
- Interoperabilitatea datelor
- Utilizarea tehnologiilor emergente (inteligența artificială, securitatea cibernetică)
- dezvoltarea infrastructurilor/hub-urilor regionale cu rol clar: prototipare, testare, accelerare, transfer tehnologic și integrare în rețele naționale/UE.

Din punct de vedere operațional, finanțatorii au atras atenția asupra necesității unei pregătiri mai solide a promotorilor în elaborarea proiectelor. Multe proiecte prezentate au potențial mare, dar necesită rafinare conceptuală din aspect de relevanță pe alte domenii S3 și consolidarea parteneriatelor. Sesiunea „Examinarea și consolidarea ideilor de proiect (Mix & Fix)” a oferit posibilitatea de a înțelege mai bine esența propunerilor de proiecte și cerințele finanțatorilor.

În acest sens, din punct de vedere operațional, moderatorii și finanțatorii au atras atenția asupra necesității unei pregătiri mai solide a promotorilor în elaborarea proiectelor, și au recomandat:

- clarificarea obiectivelor tehnice și livrabilelor;
- definirea mai clară a parteneriatelor (în special business + cercetare);
- justificarea impactului economic regional;
- estimarea realistă a costurilor;
- corelarea proiectelor similare pentru a evita dublarea.
- clarificarea obiectivelor tehnice, livrabilelor și indicatorilor (realism, măsurabilitate, legătură cu bugetul);
- definirea parteneriatelor prin roluri, contribuții, responsabilități și mecanism de guvernare;
- justificarea potențialului economic (utilizatori, model de sustenabilitate, venituri/servicii, plan TT/IPR);
- etapizarea proiectelor (pilotare/validare → scalare), mai ales pentru inițiativele de tip infrastructură/hub.
- estimarea realistă a costurilor;
- corelarea proiectelor similare pentru a evita dublarea.

5. Portofoliul preliminar de proiecte discutate

În cadrul atelierului au fost discutate proiecte variate ca tematică și nivel de maturitate și anume:

- Dezvoltarea infrastructurilor digitale;
- Integrarea inteligenței artificiale
- Interoperabilitatea sistemelor informatice
- Implementarea unor soluții avansate de securitate cibernetică
- Dezvoltarea de aplicații mobile, servicii cloud
- Platforme de analiză a datelor
- Hub-uri digitale regionale
- Centre de competență sau laboratoare de testare pentru tehnologii emergente

Tabelul de mai jos reflectă portofoliul preliminar de proiecte TIC analizate și discutate, împreună cu feedback-ul sintetizat în cadrul sesiunii PDL:

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Implemented by

Nr	Titlul proiectului	Tip S3 (inovație/transfer tehnologic/infrastructură)	Maturitate	Buget estimat (mii MDL)	Cofinanțare (mii MDL)	Finanțator sugerat	Promotor (aplicant)	Parteneri	Recomandări
1.	Platforma Digitală Națională pentru Știința Deschisă în Matematică și Informatică (DML-md)	Infrastructură CDI	Maturitate (TRL): -	Nu este estimat	Nu este estimat	- ERASMUS+ Pilonul Alianțele cunoașterii(apel Martie 2026 - Stimularea Excelenței Științifice Apel - Dezvoltarea infrastructurii CDI MEC-WB (2026) - Orizont Europa Pilonul I sau III - Participant Portal, forecast calls 2026	Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Matematică și Informatică	- Biblioteca Științifică a Universității din Göttingen (Germania) - Eu-DML (European Digital Mathematics Library) - MathNetRu, DOAJ, DML-cz, DML-ro	- parteneri din RM cu roluri clare, buget, asumare; - cuantificare "potential economic"; - poziționare corectă (mai mult infrastructură/ - capacitate decât proiect strict de cercetare).
2.	Digital Garage Găgăuzia – Hub regional pentru inovare, antreprenariat și cercetare aplicată	Dezvoltare infrastructura suport pentru start-up (care dezvoltă soluții digitale pentru domeniile SMART acompaniata de servicii de formare si incubare	Maturitate (TRL): -	10045 (mii MDL)	5500 (mii MDL)	- POR - Prioritatea dezvoltarea infrastructurii pentru sprijinirea afacerilor Pentru a sustine accelerarea start-up este necesara o alianta cu business angels sau platforme ale donatorilor de dezvoltare a start-up-urilor	Universitatea de Stat din Comrat	- Asociația South Innovation Alliance - Tekwill Comrat - Asociația IT Găgăuzia - ADR UTA Găgăuzia - Primăria mun. Comrat	- clarificare componentă CDI/inovare pentru IMM; indicatori prea ambițioși; - buget/cofinanțare (surse proprii vs publice); diferențiere față de hub-uri/incubatoare existente; - conectare la rețeaua națională de incubatoare

MINISTERUL EDUCAȚIEI
ȘI CERCETĂRII
AL REPUBLICII MOLDOVA

Implemented by

Nr	Titlul proiectului	Tip S3 (inovatie/transfer tehnologic/infrastructură)	Maturitate	Buget estimat (mii MDL)	Cofinanțare (mii MDL)	Finanțator sugerat	Promotor (aplicant)	Parteneri	Recomandări
3.	Smart AgroHub Găgăuzia	Dezvoltare infrastructura pentru agroinovatii/solutii digitale si de biotehnologie in domeniul agroalimentar, - crearea unui centru de transfer tehnologic	Maturitate (TRL): -	7500 (mii MDL)	5500 (mii MDL)	- "Program de finantare ERASMUS+ Aliantele Cunoasterii - Program de finantare Interreg Danube - Program de finantare Interreg Black Sea "	Universitatea de Stat din Comrat	- ADR UTA Găgăuzia - Asociația «Agro-Oguz» - ACSA	- separare clară între "centru TT" vs "incubator"; - lămurire rol/impact vs Digital Garage; argumente despre know-how/IPR și modul de protecție/contractare; - clarificare cofinanțare (surse proprii). Notă: promotorul nu a participat în PDL (de gestionat prin clarificări ulterioare)
4.	eAlert-UAV: Monitorizarea calității aerului și a poluanților prin drone	Inovare de produs (platforma eALERT-UAV existenta prin dezvoltare si scalare (crestere de la TRL 3-4 la TRL 6-7)	Maturitate (TRL): 3-4	7700 (mii MDL)	400-600 (mii MDL)	- Moldcell (sunt interesați de diversificarea serviciilor). - Apel proiecte pentru scalare si implementare solutii SMART (TRL min 5)"	Universitatea de Stat din Moldova – IFA, Laboratorul „Fizica Mediului și Modelarea Sistemelor Complexe”	- Universitatea de Stat din Moldova, IFA Laboratorul Fizica Mediului și Modelarea Sistemelor Complexe - Primăriile municipiilor Chișinău, Bălți, Cahul - Servicii Hidrometeorologice / instituții meteorologice relevante - Compania Pride System	- creare API/open data; parteneri concreți (nu doar potențiali); - clarificare TRL inițial și plan de valorificare economică; buget dotări + cofinanțare; - revizuire durată (12 luni insuficient)

6. Alinierea proiectelor la oportunitățile de finanțare disponibile

Procesul de potrivire preliminară între proiectele discutate în atelier și sursele de finanțare disponibile a constituit una dintre etapele esențiale ale exercițiului Post-EDP. Analiza a fost realizată pe baza portofoliului preliminar de proiecte și s-a desfășurat în dialog cu reprezentanții programelor de finanțare, care au oferit clarificări privind eligibilitatea, ciclurile de finanțare și prioritățile tematice ale fiecărui instrument.

În cadrul atelierului, finanțatorii au subliniat că domeniul TIC beneficiază de o gamă largă de programe europene și naționale la care Republica Moldova este eligibilă. Proiectele orientate spre inovare digitală, interoperabilitate, securitate cibernetică sau dezvoltare de infrastructuri digitale avansate sunt compatibile cu programele Horizon Europe (Cluster 4), Digital Europe Programme, EIC sau Connecting Europe Facility (CEF Digital).

Finanțatorii au atras atenția asupra necesității de a integra în proiecte parteneriate internaționale solide și de a demonstra impactul la nivel regional, precum și potențialul de scalabilitate, aspecte extrem de importante în evaluarea proiectelor în cadrul programelor europene.

Totodată, discuțiile au evidențiat o serie de lacune structurale, în special în ceea ce privește accesarea programelor dedicate tehnologiilor avansate (AI, HPC, blockchain), unde cerințele de capacitate tehnică sunt ridicate. Acest fapt a subliniat importanța consolidării infrastructurilor digitale naționale și a creării unor rețele de colaborare între companiile IT, universități și administrația publică.

6.1. Programe UE aplicabile

- **Horizon Europe – Cluster 4 (Digital, Industry and Space)**

Proiectele orientate către inovare digitală, dezvoltare de aplicații avansate, interoperabilitate, securitate cibernetică, inteligență artificială și soluții de cloud computing sunt compatibile cu apelurile din Clusterul 4. În cadrul atelierului, mai multe proiecte au prezentat un nivel de maturitate corespunzător fazei de demonstrator, iar finanțatorii au evidențiat că Horizon Europe solicită consorții internaționale, ceea ce necesită consolidarea parteneriatelor încă din această etapă. Promotorii care au experiență în colaborări internaționale sau sunt afiliați unor universități/institute au cele mai mari șanse de succes în acest program.

- **Digital Europe Programme**

Acest program este deosebit de relevant pentru proiectele axate pe infrastructuri digitale, competențe avansate în IT, inteligență artificială, centre de date, cybersecurity și testare experimentală pentru tehnologiile emergente. Proiectele orientate către dezvoltarea de platforme digitale, servicii publice electronice, centre de inovare digitală sau infrastructuri de interoperabilitate corespund priorităților programului. Participanții au subliniat că accesul la Digital Europe necesită demonstrarea scalabilității și a impactului la nivel național și regional.

- **European Innovation Council (EIC)**

Proiectele cu potențial radical, cu elemente clare de deep-tech, bazate pe inteligență artificială, prelucrare avansată a datelor, robotică, micro- și nano-electronică, pot fi eligibile în programele EIC Pathfinder sau Transition. În cadrul atelierului s-a remarcat că doar câteva proiecte se apropie de acest nivel de maturitate și caracter inovator, fiind necesare investiții suplimentare în cercetare aplicată pentru a accesa această linie.

- **Connecting Europe Facility – Digital (CEF Digital)**

CEF Digital este relevant pentru proiectele privind rețelele de comunicare de mare viteză, infrastructurile de date și cybersecurity, inclusiv pentru soluții avansate de conectivitate și interoperabilitate între instituții publice și sectoare economice.

- **Single Market Programme (SMP) – Competitiveness of SMEs**

Proiectele orientate spre consolidarea capacităților IMM-urilor TIC, dezvoltarea soluțiilor digitale scalabile sau facilitarea accesului la piețe se aliniază cu acest program. În cadrul atelierului, s-a observat că multe proiecte TIC se află la o dimensiune financiară potrivită pentru SMP, cu condiția să integreze elemente de competitivitate, inovare și internaționalizare.

6.2. Programe naționale și regionale

- **Organizația pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA) – programele de inovare digitală**

Aceste programe sunt potrivite pentru IMM-uri care dezvoltă servicii software, soluții digitale, platforme web, aplicații mobile sau tehnologii bazate pe inteligență artificială. ODA oferă granturi adaptate proiectelor de prototipare, testare sau digitalizare a proceselor de business. Discuțiile din atelier au evidențiat că ODA poate servi ca sursă principală pentru proiectele cu maturitate tehnologică medie.

- **ANCD – programe de cercetare aplicată și transfer tehnologic**

Proiectele coordonate de universități și institute de cercetare, în special cele privind tehnologii emergente, inteligență artificială, procesarea datelor sau dezvoltarea infrastructurilor digitale, sunt compatibile cu programele ANCD. Finanțatorii au subliniat că aceste programe pot reprezenta un prim pas în maturizarea tehnologiilor înainte de migrarea către Horizon Europe.

- **Programe ale Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării**

Acestea sunt relevante pentru proiectele de interoperabilitate, crearea registrelor electronice, modernizarea serviciilor publice digitale și dezvoltarea infrastructurii de date.

- **Programe regionale (ADR, fonduri locale)**

Proiectele care creează hub-uri digitale regionale, centre de inovare sau infrastructuri comune de testare pot fi eligibile pentru programe de dezvoltare regională. În atelier a existat interes pentru formarea unor centre regionale de testare a tehnologiilor digitale, ceea ce le-ar putea poziționa în mod natural pentru acest tip de finanțare.

Proiectele orientate spre investiții fizice și procese tehnologice tradiționale găsesc un cadru mai favorabil în programele naționale dedicate digitalizării operaționale și modernizării infrastructurilor publice, în timp ce

proiectele bazate pe cunoaștere, cercetare și dezvoltare tehnologică avansată sunt compatibile cu ANCD sau cu instrumentele europene de tip Horizon Europe și Digital Europe. IMM-urile inovatoare se regăsesc în cea mai mare măsură în programele ODA, care oferă sprijin financiar adaptat proiectelor de prototipare, dezvoltare software și digitalizare. Această distribuție confirmă necesitatea combinării finanțărilor europene cu finanțări naționale pentru a acoperi toate stadiile de maturitate tehnologică ale proiectelor discutate în cadrul atelierului TIC.

Totodată, discuțiile au identificat anumite lacune, în special în ceea ce privește finanțarea proiectelor de mică amploare orientate către digitalizare, securitate cibernetică, interoperabilitate sau automatizare în sectoarele non-IT, ceea ce sugerează necesitatea dezvoltării unor instrumente naționale dedicate acestor domenii. Participanții au evidențiat faptul că inițiativele legate de inteligența artificială, procesarea datelor și infrastructurile digitale avansate necesită surse de finanțare specifice, având un grad ridicat de inovare și cerințe tehnice complexe.

Procesul de matching preliminar indică necesitatea unei abordări diferențiate pe două piste:

- 1) Proiecte de infrastructură/hub/capacitare/transfer tehnologic (DML-md, Digital Garage, Smart AgroHub)
 1. eligibile pentru instrumente ce sprijină infrastructura CDI, ecosisteme de inovare, formare și transfer (inclusiv componente regionale);
 2. necesită criterii ferme privind guvernanța, sustenabilitatea financiară și rolul concret în lanțurile valorice.
- 2) Proiecte de inovare de produs / scale-up (eAlert-UAV)
 1. necesită apeluri orientate pe TRL și rezultate măsurabile (pilot/validare/scalare), plus partener privat și plan de monetizare/servicii.

7. Concluzii

Atelierul Post-EDP a oferit un cadru eficient de dialog și analiză, contribuind la consolidarea portofoliului de proiecte strategice pentru domeniul Tehnologia Informației și Comunicațiilor. Atelierul a evidențiat un portofoliu preliminar cu accent pe inițiative de infrastructură/hub și capacitate, completat de o propunere de inovare de produs orientată spre scalare. Pentru a aduce proiectele la un standard competitiv (național și UE), este critică: (i) clarificarea TRL și etapizarea, (ii) profesionalizarea parteneriatelor și guvernanței, (iii) întărirea componentei de valorificare economică și TT/IPR, precum și (iv) alinierea strictă la condiții de apel diferențiate pe tip de proiect.

Discuțiile au Relief **rolul crescând al inteligenței artificiale în transformarea digitală**, atât în sectorul public, cât și în sectorul privat. Participanții au subliniat că AI reprezintă o direcție strategică de dezvoltare pentru Republica Moldova, cu potențial major în optimizarea serviciilor publice, securitate cibernetică, prelucrarea datelor, dezvoltarea de produse software inteligente și creșterea competitivității ICT.

Dialogul în cadrul atelierului a marcat:

- un interes ridicat pentru proiecte dedicate interoperabilității, securității cibernetice, inteligenței artificiale și infrastructurilor digitale;
- necesitatea consolidării ecosistemului IT prin crearea de consorții și platforme comune;
- importanța apelurilor S3 adaptate IMM-urilor TIC și inovării digitale;
- oportunitatea conectării proiectelor cu programele europene relevante;
- potențialul ridicat pentru proiecte interinstituționale în transformarea digitală a Republicii Moldova.

Recomandările participanților vizavi de apelul de proiect:

- dezvoltarea unei platforme digitale de intermediere cercetare–business;
- instituirea infrastructurilor pilot de testare, validare și certificare digitală;
- lansarea unor apeluri dedicate inovării în TIC și în special inteligenței artificiale;
- consolidarea capacităților promotorilor de proiecte pentru accesarea finanțărilor.

Pentru a crește calitatea portofoliului TIC și a reduce riscul de proiecte “infrastructură fără rezultate”, se recomandă structurarea apelurilor 2026–2027 pe tipuri și TRL, cu criterii explicite:

- 1) Apel TIC – Infrastructură/Hubs/Capacitare/Transfer tehnologic
 - Eligibilitate: consorții cu minimum 2–3 actori (universitate/institut + business/IMM + actor public/beneficiar), cu guvernare și roluri clare.
 - Condiții minime: plan de servicii (prototipare/testare/incubare/TT) cu KPI-uri realiste; plan de sustenabilitate (venituri, servicii plătite, parteneriate, costuri operaționale); mecanisme TT/IPR și reguli de acces (pentru infrastructuri comune).
 - Evaluare: diferențiere față de inițiative existente, impact regional, utilizatori finali confirmați, capacitate operațională.
- 2) Apel TIC – Inovare de produs / pilotare / scalare (TRL min. 4–5)
 - Eligibilitate: promotor + partener privat/beneficiar + plan de piață/servicii.
 - Condiții minime: TRL de pornire și țintă, cu plan de testare/pilot și criterii de acceptanță; buget și calendar realist; cofinanțare justificată; plan de valorificare economică (model de business, clienți, canale).
 - Evaluare: potențial de scalare, impact măsurabil, adopție de către utilizatori instituționali sau industrie.

Recomandările formulate de participanți și de finanțatori vor fi integrate în portofoliul S3 final și în designul apelurilor de finanțare planificate pentru 2026–2027, astfel încât finanțările să răspundă cât mai bine nevoilor reale ale domeniului.

8. Anexe

1. Anexa 1: Lista participanților
2. Anexa 2: Fișele de proiect

Lista de prezență
LABORATOR PENTRU DEZVOLTARE PROIECTE
DOMENIUL
TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR
11 decembrie 2025

Nr.	Nume	Prenume	Organizația	e-mail	Semnătura
1	Spzincean	Veaceslav	USM	veaceslav.spzincean@usm.md spzincean@gmail.com	Sluț
2	MAVOREU	GABRIELA	PFA - GIZ	mauoreu@gmail.com	
3	Russy	Diana	CCIA RM	diana.russy@chamber.md	
4	Titchiev	Inga	YUYVA, USM	inga.titchiev@math.usm.md	
5	Șinduleac	Tonel	MEC, DPDCI		
6	Chiosă	Igor	MEC	igor.chiosă@uec.gov.md	
7	Porcșan	Sergiu	GIZ	sergiu.porcșan@giz.de	
8	Tihon	Dana	ANCD	idnd.tihon@ancd.gov.md	
9	Balan	Radica	ANCA	radica.balan@ ancd.gov.md	Balan
10	Bolocan	Natalia	ANCD	natalia.bolocan@ancd.gov.md	Bolocan
11	Brambici	Vladislav	ANCD	vladislav.brambici@ancd.gov.md	Brambici

Lista de prezență
LABORATOR PENTRU DEZVOLTARE PROIECTE
DOMENIUL
TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI ȘI COMUNICAȚIILOR
11 decembrie 2025

12	Romașeu	Mario	ANCD	maria.romasau@anecd.gov.md	Romașeu
13	Nieu	Uzoble	ANCD	uzobini.md@anecd.gov.md	Uzoble
14	Paladiciuc	Oxana	ANCD / Fintech HUB	paladiciuc.oxana@gmail.com	Paladiciuc
15	Dobrojan	Sergiu	USM	SergiuDobrojan84@gmail.com	Dobrojan
16	Melnic Victor		USM	melnicvictor2088@gmail.com	Melnic Victor
17					
18					
19					
20					
21					
22					
23					
24					

FIȘĂ DE PROIECT

PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE SMART MOLDOVA

Referințe

Completați câmpurile de mai jos, fără abrevieri.

Titlul proiectului:	eAlert-UAV: Monitorizarea calității aerului și a poluanților prin drone
• Localizarea:	Republica Moldova – zone urbane și periurbane pilot: Chișinău, Bălți, + coridoare de transport și zone industriale selectate
Denumire organizație promotor:	Universitatea de Stat din Moldova – IFA, Laboratorul „Fizica Mediului și Modelarea Sistemelor Complexe”
• Statut juridic:	Instituție publică de învățământ superior și cercetare
• Adresa web:	www.usm.md
Date de contact pentru acest proiect:	Str. Alexei Mateevici 60
• Nume și prenume:	Sprincean Veaceslav
• Funcție:	Conferențiar Universitar (Șef Laborator eDrone)
• E-mail:	veaceslav.sprincean@usm.md
• Telefon:	079776944
• Fax:	

Tipul proiectului

Vă rugăm selectați tipul proiectului care corespunde propunerii dumneavoastră.

Competențe pentru inovare	x
Infrastructură de cercetare-inovare și/sau transfer tehnologic	x
Inovare de produs/proces/sistem	x
Rețelizare și/sau colaborare pentru valorificarea rezultatelor cercetării și/sau inovare	x

Descrierea proiectului

Descrieți clar următoarele aspecte operaționale (adăugați câte linii sunt necesare pentru descrierea completă a activităților și rezultatelor).

Scop:	Dezvoltarea și implementarea unei platforme integrate eAlert-UAV pentru monitorizarea aeriană, în timp aproape real, a calității aerului și a poluanților atmosferici în principalele aglomerări urbane din Republica Moldova, prin utilizarea dronelor echipate cu senzori avansați și integrarea datelor în platforma eAlert.
Obiective:	1. Crearea unei infrastructuri UAV (drone + senzori gaz + particule + meteo) pentru monitorizarea dinamică a calității aerului în zone urbane și industriale. 2. Dezvoltarea și integrarea unui modul software în cadrul platformei eAlert pentru ingestia,

	validarea și vizualizarea 2D/3D a datelor colectate cu drone. 3. Elaborarea de modele spațio-temporale ale distribuției poluanților (PM_{2.5}, PM₁₀, NO_x, SO₂, O₃, COV, CH₄) și evaluarea expunerii populației la nivel de cartier. 4. Implementarea unui sistem de alertare timpurie și suport decizional pentru autoritățile publice locale și centrale (APL, Agenția de Mediu, MSMPS). 5. Dezvoltarea competențelor în domeniul monitorizării aerului și al tehnologiilor UAV pentru cercetători, studenți, specialiști din administrațiile publice și ONG-uri de mediu.
Activități/subactivități principale:	Rezultate directe și indirecte (corelat cu activitățile):
1. Managementul proiectului și guvernare	1. Rețea UAV pentru monitorizarea aerului, constând în cel puțin 3 platforme UAV multi-rol echipate cu senzori de poluanți.
2. Proiectarea arhitecturii tehnice eAlert-UAV	2. Modul software eAlert-UAV integrat în platforma eAlert, cu funcții de vizualizare 2D/3D a poluanților, generare de hărți, profile și serii de timp. / Îmbunătățirea capacității autorităților de a identifica rapid episoade de poluare și de a reacționa prin măsuri țintite.
3. Infrastructură UAV și echipamente de măsurare	3. Bază de date geospațială cu măsurători UAV ale calității aerului în 1-2 orașe pilot (minim 2 sezoane monitorizate).
4. Campanii de măsurare și colectare de date în teren	4. Set de modele spațio-temporale pentru distribuția poluanților și scenarii de reducere a emisiilor în zonele pilot. / Creșterea gradului de conștientizare a populației privind calitatea aerului și riscurile asupra sănătății.
5. Dezvoltare software și integrare în platforma eAlert	5. Cel puțin 4 protocoale și proceduri operaționale standard (SOP) pentru zboruri UAV în zone urbane, respectarea reglementărilor și protecția datelor.
6. Modelare, analiză și evaluare a impactului	6. 3–5 module de formare (cursuri, workshop-uri) pentru utilizatori instituționali și studenți. / Dezvoltarea de noi servicii inovatoare bazate pe date UAV (consulting pentru industrie, planificare urbană, evaluarea impactului de mediu).
7. Diseminare, formare și transfer de cunoștințe	7. Consolidarea ecosistemului de specializare inteligentă Smart Moldova în domeniile mediu, sănătate și TIC, prin cooperare între universități, cercetare, APL și mediul privat.
Perioada de implementare (luni):	30 luni (2,5 ani)

Justificare

Argumentați modul în care proiectul răspunde următoarelor criterii de evaluare:

Încadrarea în domeniile de specializare Smart Moldova ¹ .	Proiectul se încadrează în mai multe domenii cheie ale Programului național de specializare inteligentă „SMART Moldova 2024–2027”, inclusiv: Mediu, energie și schimbări climatice – prin monitorizarea calității aerului și suport pentru politici verzi; Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC) – prin platforma digitală eAlert, prelucrarea datelor și vizualizare interactivă; Sănătate și calitatea vieții – prin evaluarea impactului poluării aerului asupra populației și sprijinirea deciziilor în sănătate publică; Sisteme inteligente și orașe inteligente – prin integrarea datelor UAV în procesele de planificare urbană și management al traficului.
Încadrarea în direcțiile de specializare specifice domeniului S3 la care contribuie proiectul ² .	Tehnologii digitale pentru monitorizarea mediului și a riscurilor (sisteme de supraveghere și avertizare timpurie). Soluții smart pentru administrația publică (platforme digitale de suport decizional pentru APL și autorități centrale). Servicii geospațiale și de teledetecție (utilizarea UAV, teledetecție și modelare numerică pentru monitorizarea poluării). Soluții inovatoare pentru prevenirea și reducerea impactului asupra sănătății populației (analiza expunerii la poluanți, hărți de risc).
Nevoi regionale soluționate de către proiect, pornind de la (dar fără a se limita la) ³ provocările și soluțiile identificate în cadrul atelierelor EDP (conform Raport EDP, Anexa 2).	Lipsa unei rețele dense și flexibile de monitorizare a calității aerului în orașele din Republica Moldova; rețeaua actuală (acolo unde există) este limitată ca număr de stații și acoperire spațială. Dificultatea de a surprinde variațiile locale ale poluării (de exemplu, canioane stradale, zone de șantier, noduri de trafic, zone industriale specifice). Necesitatea datelor pentru planificare urbană și politici publice (zonare funcțională, reglementări de trafic, proiecte de infrastructură verde). Lipsa instrumentelor moderne de alertare timpurie și de comunicare transparentă către cetățeni privind episoadele de poluare. Prin utilizarea dronelor, proiectul oferă o componentă mobilă și flexibilă care completează stațiile fixe, permițând cartografierea rapidă a poluării pe verticală și

¹ Smart Moldova prevede următoarele patru(4) domenii de specializare inteligentă: **Agricultura și procesarea producției agricole, Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), Energie, Biomedicină și biofarmaceutică**. Se va indica domeniul de specializare inteligentă în care se încadrează proiectul.

² **Vezi nișele de specializare inteligentă aferente Smart Moldova** (Anexa 1, pg.41-61). Proiectul poate propune o nișă de specializare nouă cu condiția să poată fi conectat cu un domeniu S3 și să prezinte argumente privind relevanța și potențialul de dezvoltare prin inovare.

³ A se vedea provocările și soluțiile din *Rapoartele atelierelor de descoperire antreprenorială (EDP) derulate* (Anexa 2). Acestea nu sunt limitative. Pot fi propuse și alte soluții care răspund provocărilor societale, sectoriale și sub sectoriale menționate, cu condiția ca acestea să se încadreze în ariile de specializare Smart Moldova.

	orizontală, inclusiv în zone greu accesibile sau fără infrastructură de măsurare.
Elemente de sustenabilitate (<i>instituțională, financiară, de mediu</i>).	Instituțională: Platforma eAlert este deja operațională la nivel instituțional; noul modul eAlert-UAV se integrează în infrastructura existentă, cu echipă și know-how la USM și parteneri. Financiară: după încheierea finanțării, costurile de operare pot fi acoperite prin servicii contractate (studii de impact, monitorizare pentru industrie și APL, expertize). utilizarea de componente software open-source reduce costurile de licențiere. De mediu: proiectul contribuie direct la politici de reducere a emisiilor și la protecția sănătății publice; zborurile UAV au impact redus asupra mediului, înlocuind parțial campanii intensive cu vehicule la sol.
Corelarea cu alte proiecte/inițiative din același domeniu/direcție de specializare S3.	Platforma eAlert – proiect existent USM pentru monitorizarea calității mediului, în care eAlert-UAV adaugă componenta aeriană. Proiecte și inițiative naționale în domeniul calității aerului, schimbărilor climatice și sănătății publice (ex.: programe ANCD, AȘM, ministere de linie).
Contribuția proiectului la valorificarea rezultatelor cercetării.	Transferă metode avansate de măsurare și modelare dezvoltate în mediul academic (profilare verticală cu UAV, interpolare spațio-temporală, modelare numerică a dispersiei poluanților) către soluții operaționale utilizate de autorități și mediul privat. Generează baze de date unice pentru cercetare (teze de doctorat, articole ISI/Scopus, proiecte ulterioare). Creează un cadru de co-creare între cercetători, administrație și industrie, în linie cu logica de specializare inteligentă.
Care este potențialul de valorificare economică a soluției propuse.	Dezvoltarea unor servicii comerciale de monitorizare a calității aerului pentru: - operatori industriali, - dezvoltatori imobiliari, - parcuri logistice, - administrații locale. Posibilitatea de a oferi abonamente instituționale la modulul eAlert-UAV (acces la hărți, rapoarte, analize personalizate). Crearea de noi locuri de muncă în domeniul data science, GIS, UAV, mediu. Sprijinirea economiei verzi prin instrumente de măsurare și verificare a impactului măsurilor de reducere a emisiilor.

Parteneri regionali

Logo MER

Identificați partenerii regionali implicați în proiect (numele instituției partener/departamentul de specialitate), rolul fiecărui partener în implementarea proiectului (corelat cu activitățile prezentate mai sus). Precizați forma de angajament a partenerilor, existentă sau avută în vedere pentru susținerea proiectului.

Denumire Partener	Rol în proiect (activități / buget)
Universitatea de Stat din Moldova, IFA Laboratorul Fizica Mediului și Modelarea Sistemelor Complexe	Promotor proiect, coordonare științifică și tehnică, operare UAV, dezvoltare module software și modelare. Cercetări în domeniul fizicii mediului, calibrare senzori, modelare dispersie poluanți.
Primăriile municipiilor Chișinău, Bălți, Cahul	Facilitarea accesului pe teren, integrarea rezultatelor în planurile de mobilitate urbană și mediu, co-finanțare parțială în faza pilot.
Servicii Hidrometeorologice / instituții meteorologice relevante	Date meteo de fond, suport în interpretarea fenomenelor atmosferice.
Compania Pride System	Dezvoltare software complementară, servicii de mentenanță și scalare comercială. Stocarea datelor

Resurse financiare estimate pentru proiect (în mii Lei MD)

Furnați o estimare aproximativă a costurilor proiectului, luând în considerare diferitele componente ale acestuia. Precizați cuantumul resurselor financiare disponibile pentru co-finanțare (mii Lei MD).

Cheltuieli salariale:	personal de cercetare, IT, operatori UAV, management proiect $\approx 1\,800$ mii Lei
Investiții: - construcție, extindere, modernizare clădiri - dotări (active corporale și necorporale)	dotări (active corporale și necorporale): drone profesionale, senzori gaz și particule, stații GNSS, servere, licențe software, echipamente IT $\approx 4\,800$ mii Lei
Achiziție de servicii	servicii specializate IT, audit, consultanță juridică/reglementări UAV, dezvoltare UX/UI, hosting extins ≈ 800 mii Lei
Altele (vă rugăm specificați)	mobilitate (deplasări pe teren, combustibil, diurne) materiale consumabile, comunicare și diseminare, organizare evenimente ≈ 300 mii Lei
Total buget proiect:	$\approx 7\,700$ mii Lei MD
Resurse disponibile pentru co-finanțare:	$\approx 400\text{--}600$ mii Lei MD (contribuții USM și parteneri – infrastructură existentă, timp de lucru, acces la servere, spații, co-finanțare locală pentru activități pilot)

Active ne-financiare disponibile pentru proiect:

Indicați care sunt activele regionale disponibile pentru implementarea acestui proiect.

Resurse naturale (dacă este cazul):	Zone urbane și periurbane selectate pentru campanii de măsurare (coridoare de transport, zone industriale, parcuri, cartiere rezidențiale). Acces la locații cheie (școli, spitale, instituții publice) pentru evaluarea expunerii populației.
Resurse umane (structura echipei de implementare, rolul fiecărui membru)	Director de proiect – coordonare generală, legătură cu finanțatorii și partenerii. Coordonator tehnic UAV – responsabil de flotă, planificare zboruri, siguranță operațională. Cercetători în fizica mediului și modelare numerică – analize, modelare și interpretare rezultate.

	Programatori și analiști de date – dezvoltare de module software, algoritmi de prelucrare, interfețe web. Specialiști GIS – integrare geospațială, generare de hărți și dashboard-uri. Responsabili de diseminare și formare – organizare workshop-uri, comunicare publică și materiale educaționale.
Resurse materiale (ex.: teren, clădiri, tehnologie de fabricație, structura asociativă, etc.)	Drone profesionale (de ex. DJI Matrice 350 RTK sau echivalente, stații de monitorizare a calității aerului mobile) cu senzori multiparametrici de calitate a aerului. Infrastructură IT existentă la USM (serve, stații de lucru, rețea). Spații de laborator la USM și IFA, spații pentru instruire. Infrastructură complementară a partenerilor (săli de conferință, rețele locale, suport logistic).
Know-how, infrastructuri și dotări pentru cercetare-dezvoltare și/sau transfer tehnologic	Experiența echipei în monitorizarea mediului, modelare numerică, LiDAR, UAV, dezvoltare de platforme digitale (inclusiv eAlert). Acces la instrumente software și hardware dedicate (stații meteorologice, senzori de fond, software GIS și de modelare). Rețea existentă de colaborări naționale și internaționale în domeniul mediului, teledetecției și sănătății publice, favorabilă extinderii către proiecte Horizon Europe / NATO SPS

Data elaborării:

Întocmit:

Nume/prenume:

Semnătură:

FIȘĂ DE PROIECT

PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE SMART MOLDOVA

Referințe

Completați câmpurile de mai jos, fără abrevieri.

Titlul proiectului:	Platforma Digitală Națională pentru Știința Deschisă în Matematică și Informatică (DML-md)
• Localizarea:	Chișinău
Denumire organizație promotor:	Universitatea de Stat din Moldova, Institutul de Matematică și Informatică Vladimir Andrunachievici (IMI VA)
• Statut juridic:	Persoana juridică
• Adresa web:	www.usm.md , www.math.md
Date de contact pentru acest proiect:	
• Nume și prenume:	Țițchiiev Inga
• Funcție:	director
• E-mail:	Inga.titchiev@math.usm.md
• Telefon:	(373 22) 73-80-27
• Fax:	(373 22) 73-80-27

Tipul proiectului

Vă rugăm selectați tipul proiectului care corespunde propunerii dumneavoastră.

Competențe pentru inovare	
Infrastructură de cercetare-inovare și/sau transfer tehnologic	
Inovare de produs/proces/sistem	
Rețelizare și/sal colaborare pentru valorificarea rezultatelor cercetării și/sau inovare	

Descrierea proiectului

Descrieți clar următoarele aspecte operaționale (adăugați câte linii sunt necesare pentru descrierea completă a activităților și rezultatelor).

Scop:	Crearea platformei DML-md (Digital Mathematics Library of Moldova) ca un pas major în integrarea cercetării matematice și informatice din Moldova în spațiul european al științei deschise și ca instrument de aderare la platforma pan-europeană Eu-DML. Acest proiect va contribui la dezvoltarea e-infrastructurii naționale, integrată în nișa de specializare inteligentă Interoperabilitate, date deschise și e-infrastructuri din domeniul TIC.
-------	--

Obiective:	1. Elaborarea conceptului Platformei DML-md, în baza patrimoniului științific al IMI VA, în domeniul matematicii și informaticii, și pregătirea pentru aderarea ca parte integrantă la Biblioteca Matematică Digitală Europeană (Eu-DML). 2. Elaborarea cadrului operațional, de bune practici și ajustarea acestora la cadrul juridic UE pentru susținerea științei deschise, specifică domeniilor matematicii și informaticii. 3. Digitalizarea (conversia textului din format scanat în format operabil) și repunerea în circuitul științific internațional a patrimoniului științific valoros al școlilor de matematică și informatică din Chișinău. 4. Testarea softului și platformelor existente în acces liber și elaborarea îndrumărilor/procedurilor pentru gestionarea publicațiilor electronice (monografii, culegeri de articole, teze de doctorat) în domeniul M&I, cu atribuirea de ISBN distinct și DOI. 5. Realizarea și lansarea interfeței (repozitoriului) Platformei DML-md, asigurând funcționalitatea și interconectarea cu platforme internaționale (Eu-DML, MathNetRu) și naționale (IBN IDSE, repozitoriile universităților) pe filiera matematică și informatică
Activități/subactivități principale:	Rezultate directe și indirecte (corelat cu activitățile):
1. Conceptualizarea DML-md și a cadrului de politici pentru Știința Deschisă.	1. Conceptul și cadrul normativ privind funcționarea platformei DML-md, racordat la cerințele UE privind Știința deschisă, elaborate și aprobate.
2. Stabilirea cadrului de colaborare și formalizarea raporturilor cu Eu-DML.	2. Cadrul de colaborare cu Eu-DML stabilit și formalizat.
3. Selectarea, scanarea și digitizarea (conversia textului din format scanat în format operabil) a monografiilor/lucrărilor de referință.	3. Patrimoniu științific selectat, scanat și digitizat.
4. Realizarea bazei de date și a interfeței/site-ului DML-md, testarea și pregătirea pentru interconectare la Eu-DML.	4. Interfața platformei DML-md realizată și pregătită pentru interconectare.
5. Punerea în funcțiune a platformei DML-md, completarea bazei de date cu lucrări digitizate și plasarea online a lucrărilor unei conferințe și a unei monografii noi (cu ISBN distinct și DOI).	5. Baza de date DML-md completată cu lucrări digitizate și organizate pe 4 compartimente (monografii vechi, vol. Mat. Issled., monografii noi, conferințe și lucrări de doctorat).
6. Aplicarea la proiecte ORIZONT Europa pentru dezvoltarea ulterioară a platformei (ex. proiecte CEREMCS)	6. Noi proiecte (ex. HORIZON Europe) inițiate pentru dezvoltarea durabilă a DML-md.
Perioada de implementare (luni):	36 luni

Justificare

Argumentați modul în care proiectul răspunde următoarelor criterii de evaluare:

Încadrarea în domeniile de specializare Smart Moldova ¹ .	Proiectul se încadrează în domeniile prioritare S3, în special Tehnologia Informației și Comunicațiilor (TIC), prin dezvoltarea unei platforme de e-infrastructură, care susține Interoperabilitate, date deschise și e-infrastructuri.
Încadrarea în direcțiile de specializare specifice domeniului S3 la care contribuie proiectul ² .	Proiectul contribuie direct la nișa Interoperabilitate, date deschise și e-infrastructuri, prin crearea unui repozitoriu (DML-md) și a unei baze de date care asigură accesul liber (Open Access) la rezultatele cercetării. Acest lucru este esențial pentru Guvernanța digitală bazată pe valori și pentru atingerea obiectivelor Deceniului Digital 2030, care vizează infrastructuri digitale securizate, performante și sustenabile și digitalizarea serviciilor publice.
Nevoi regionale soluționate de către proiect, pornind de la (dar fără a se limita la) ³ provocările și soluțiile identificate în cadrul atelierelor EDP (conform Raport EDP, Anexa 2).	Proiectul răspunde nevoii de a spori capacitatea de inovare și de a îmbunătăți colaborarea multi-stakeholder, care sunt indicatori cu scoruri scăzute pentru Republica Moldova. DML-md oferă o soluție la lipsa de vizibilitate și accesibilitate a patrimoniului științific, facilitând repunerea în circuitul mondial a lucrărilor de valoare editate local. De asemenea, integrează Republica Moldova în spațiul european al științei deschise.
Elemente de sustenabilitate (instituțională, financiară, de mediu).	Dezvoltarea DML-md este planificată să devină parte componentă a multor proiecte instituționale și granturi viitoare, asigurând o nouă formă de colaborare între experți, tineri cercetători și studenți,. Proiectul este realizat de IMI VA, USM organizație cu o experiență vastă în promovarea revistelor SCOPUS la nivel internațional. Planul include aplicarea la proiecte HORIZON Europe pentru dezvoltarea ulterioară. Sustenabilitate de Mediu (indirectă, prin aplicarea TIC): Deși nu este un obiectiv direct, promovarea Științei Deschise (Open Science) prin platforme digitale susține digitalizarea și poate servi drept exemplu pentru dezvoltarea unor startup-uri în alte

¹ Smart Moldova prevede următoarele patru(4) domenii de specializare inteligentă: **Agricultura și procesarea producției agricole, Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), Energie, Biomedicină și biofarmaceutică**. Se va indica domeniul de specializare inteligentă în care se încadrează proiectul.

² **Vezi nișele de specializare inteligentă aferente Smart Moldova** (Anexa 1, pg.41-61). Proiectul poate propune o nișă de specializare nouă cu condiția să poată fi conectat cu un domeniu S3 și să prezinte argumente privind relevanța și potențialul de dezvoltare prin inovare.

³ A se vedea provocările și soluțiile din *Rapoartele atelierelor de descoperire antreprenorială (EDP) derulate* (Anexa 2). Acestea nu sunt limitative. Pot fi propuse și alte soluții care răspund provocărilor societale, sectoriale și sub sectoriale menționate, cu condiția ca acestea să se încadreze în ariile de specializare Smart Moldova.

	domenii (ex. medicină), contribuind la diversificarea economiei digitale.
Corelarea cu alte proiecte/inițiative din același domeniu/direcție de specializare S3.	Proiectul urmărește colaborarea internațională cu Eu-DML și DML-ro, și pe plan național cu IBN IDSE și repozitoriile universităților din Moldova. De asemenea, experiența echipei este bazată pe participări în proiecte internaționale (ISF, INTAS, CRDF-MRDA, NATO, SCTU, H2020). Crearea DML-md poate servi drept exemplu de dezvoltare a startup-urilor pentru diferite domenii, inclusiv medicina.
Contribuția proiectului la valorificarea rezultatelor cercetării.	Proiectul contribuie direct la valorificarea rezultatelor cercetării prin digitizarea și plasarea în acces deschis a lucrărilor valoroase (inclusiv monografii și culegeri).. Asigurarea de ISBN distinct și DOI pentru edițiile electronice ridică lucrările la nivelul unui produs digital. Accesul deschis lărgeste baza de utilizatori și sprijină procesul de studii și cercetare.
Care este potențialul de valorificare economică a soluției propuse.	Soluția creează un precedent pentru dezvoltarea economiei digitale bazate pe expertiză științifică. Implementarea DML-md (o bază de date structurată și o platformă) poate inspira dezvoltarea de startup-uri (de exemplu, în domeniul medicinei/biofarmaceuticii – o altă prioritate S3). Prin asigurarea accesului liber, proiectul beneficiază cercetătorii din țările în curs de dezvoltare care nu își permit abonamente, contribuind la circulația internațională a rezultatelor.

Parteneri regionali

Identificați partenerii regionali implicați în proiect (numele instituției partenere/departamentul de specialitate), rolul fiecărui partener în implementarea proiectului (corelat cu activitățile prezentate mai sus). Precizați forma de angajament a partenerilor, existentă sau avută în vedere pentru susținerea proiectului.

Denumire Partener	Rol în proiect (activități / buget)
Biblioteca Științifică a Universității din Gottingen (Germania)	Partener în digitizarea și promovarea colecției <i>Математические исследования</i> (colaborare stabilită anterior).
Eu-DML (European Digital Mathematics Library)	Partener principal pentru aderare și interconectare; sincronizarea eforturilor.
MathNetRu, DOAJ, DML-cz, DML-ro	Schimb de bune practici, rețelizare și cooperare

Resurse financiare estimate pentru proiect (în mii Lei MD)

Furnizați o estimare aproximativă a costurilor proiectului, luând în considerare diferitele componente ale acestuia. Precizați quantumul resurselor financiare disponibile pentru co-finanțare (mii Lei MD).

Cheltuieli salariale:	
Investiții:	

Logo MER

- construcție, extindere, modernizare clădiri	
- dotări (active corporale și necorporale)	
Achiziție de servicii	
Altele (vă rugăm specificați)	
Total buget proiect:	
Resurse disponibile pentru co-finanțare:	

Active ne-financiare disponibile pentru proiect:

Indicați care sunt activele regionale disponibile pentru implementarea acestui proiect.

Resurse naturale (dacă este cazul):	
Resurse umane (structura echipei de implementare, rolul fiecărui membru)	Echipă multidisciplinară formată din executanți incluzând experți cu titluri științifice și funcții specifice (manager, experți, specialiști digitizare, specialist site, relații externe/naționale). Echipa include tineri sub 35 de ani.
Resurse materiale (ex.: teren, clădiri, tehnologie de fabricație, structura asociativă, etc.)	Spațiu de stocare pe Clusterul IMI VA (aproximativ 10 terabytes), servere pe Clusterul IMI VA pentru găzduirea bazei de date și a site-ului DML-md. De asemenea, calculatoare și acces la internet de mare viteză. Softuri Open access existente.
Know-how, infrastructuri și dotări pentru cercetare-dezvoltare și/sau transfer tehnologic	Know-how în editarea și promovarea a trei reviste SCOPUS, în colaborări cu instituții internaționale (Biblioteca din Gottingen, MathNetRu) și în participarea la forumuri științifice dedicate științei deschise (IMU, EMS). Experiență în elaborarea politicilor și instrumentelor pentru Știința Deschisă. Infrastructura de cercetare-dezvoltare include resurse de calcul distribuite integrate la nivel național.

Data elaborării:

Întocmit:

Nume/prenume:

Semnătură:

FIȘĂ DE PROIECT

PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE SMART MOLDOVA

Referințe

Completați câmpurile de mai jos, fără abrevieri

Titlul proiectului:	Digital Garage Găgăuzia – Hub Regional pentru Inovații, Antreprenoriat și Cercetare Aplicată în domeniile Smart Specialization
Localizarea:	UTA Găgăuzia, municipiul Comrat, sediul Universității de Stat din Comrat (corpul vechi, etajul I)
Denumire organizație promotor:	Universitatea de Stat din Comrat
Statut juridic:	Instituția publică
Adresa web:	www.kdu.md
Date de contact pentru acest proiect:	
Nume și prenume:	Alla Levitskaia
Funcție:	Prof. univ., dr.hab., catedra de economie al USC
E-mail:	kdu_91@kdu.md alla.levitskaia@gmail.com
Telefon:	069073183
Fax:	0037329824345

Tipul proiectului

Vă rugăm selectați tipul proiectului care corespunde propunerii dumneavoastră.

Competențe pentru inovare	V
Infrastructură de cercetare-inovare și/sau transfer tehnologic	V
Inovare de produs/proces/sistem	V
Rețelizare și/sau colaborare pentru valorificarea rezultatelor cercetării și/sau inovare	V

Descrierea proiectului

Descrieți clar următoarele aspecte operaționale (adăugați câte linii sunt necesare pentru descrierea completă a activităților și rezultatelor).

Scop:	Crearea unui spațiu colaborativ și digital care să accelereze transformarea economică a regiunii prin dezvoltarea competențelor, cercetării aplicate și inovării în domeniile prioritare ale Smart Specialization Moldova (TIC, Agroalimentar, Energie regenerabilă, Turism inteligent).
Obiective:	✓ Dezvoltarea infrastructurii digitale și educaționale pentru inovație și antreprenoriat în UTA Găgăuzia. ✓ Crearea laboratoarelor tematice pentru cercetare aplicată și prototipare digitală în domeniile Smart Specialization. ✓ Formarea competențelor digitale și antreprenoriale la tineri, studenți și IMM-uri. ✓ Consolidarea ecosistemului regional de inovare prin colaborare universitate–business–administrație publică. Promovarea cercetării aplicate, a startup-urilor și a brandului regional „Digital Găgăuzia – Innovation Region”

Activități/subactivități principale:	Rezultate directe și indirecte (corelat cu activitățile):
Amenajarea și dotarea infrastructurii <i>Digital Garage</i> (coworking, laboratoare, sală de evenimente)	Infrastructură modernizată (500 m ² spațiu digital multifuncțional) complet echipată pentru inovație și cercetare.
Crearea laboratoarelor tematice: <i>Digital AgriLab, Smart Energy Lab, Creative Tech Studio</i> și <i>Smart Tourism Corner</i>	4 laboratoare interdisciplinare funcționale, 15–20 prototipuri digitale și tehnologice testate anual.
Organizarea programelor de instruire, mentorat și accelerare pentru studenți și startup-uri.	150+ persoane instruite anual în competențe digitale și antreprenoriale; 10 startup-uri accelerate.
Implementarea proiectelor de cercetare aplicată în colaborare cu universități, companii IT și ferme-pilot.	10 proiecte de cercetare-transfer implementate; rezultate științifice valorificate prin aplicații practice
Organizarea evenimentelor regionale (<i>Hackathons, Innovation Days, Pitch Sessions, Tech Forums</i>)	30 evenimente tematice/an; crearea unei comunități regionale de inovatori și 10 parteneriate internaționale
Promovarea brandului „Digital Găgăuzia” și a colaborării cu rețelele naționale și internaționale de inovare.	Vizibilitate sporită a regiunii; recunoaștere ca hub digital regional și creșterea investițiilor în regiune.
Perioada de implementare (luni):	24 luni

Justificare

Argumentați modul în care proiectul răspunde următoarelor criterii de evaluare:

Încadrarea în domeniile de specializare Smart Moldova ¹ .	Proiectul Digital Garage Găgăuzia se încadrează prioritar în domeniul Tehnologiilor Informaționale și de Comunicare (TIC) , cu interconexiuni directe cu domeniile Agroalimentar și bioeconomie, Energie regenerabilă și eficiență energetică și Turism inteligent . Hub-ul va deveni un spațiu de cercetare aplicată și inovare, unde soluțiile digitale vor fi dezvoltate pentru a sprijini agricultura de precizie, producția ecologică, eficiența energetică și promovarea turismului local prin instrumente IT, AI, IoT și VR/AR.
Încadrarea în direcțiile de specializare specifice domeniului S3 la care contribuie proiectul ² .	Proiectul contribuie la implementarea următoarelor direcții S3: - Digitalizarea lanțurilor valorice agroalimentare prin aplicații IoT și platforme de trasabilitate; - Soluții IT pentru energie verde și managementul eficient al resurselor; - Platforme digitale pentru turism și marketing teritorial;

¹ Smart Moldova prevede următoarele patru(4) domenii de specializare inteligentă: **Agricultura și procesarea producției agricole, Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), Energie, Biomedicină și biofarmaceutică**. Se va indica domeniul de specializare inteligentă în care se încadrează proiectul.

² **Vezi nișele de specializare inteligentă aferente Smart Moldova** (Anexa 1, pg.41-61). Proiectul poate propune o nișă de specializare nouă cu condiția să poată fi conectat cu un domeniu S3 și să prezinte argumente privind relevanța și potențialul de dezvoltare prin inovare.

	Dezvoltarea competențelor digitale și a ecosistemelor de inovare în regiunile de sud. Astfel, Digital Garage va funcționa ca centru regional de inovare transversală, unde domeniile S3 se vor intersecta prin cercetare aplicată, antreprenoriat și educație digitală.
Nevoi regionale soluționate de către proiect, pornind de la (dar fără a se limita la) ³ provocările și soluțiile identificate în cadrul atelierelor EDP (conform Raport EDP, Anexa 2).	Atelierele EDP pentru UTA Găgăuzia au identificat principalele provocări: - lipsa infrastructurii pentru inovare și testare tehnologică; - nivel scăzut de competențe digitale în rândul tinerilor și IMM-urilor; - insuficientă colaborare între mediul universitar și mediul de afaceri; - absența unui ecosistem digital regional; - migrarea tinerilor specialiști spre capitală sau străinătate. Prin implementarea <i>Digital Garage Găgăuzia</i>, aceste nevoi sunt adresate prin: - crearea infrastructurii moderne pentru cercetare, co-working și prototipare digitală; - dezvoltarea programelor de formare profesională în IT și antreprenoriat; - consolidarea rețelei de colaborare universitate–business–societate civilă; - oferirea oportunităților de carieră și dezvoltare în regiune.
Elemente de sustenabilitate (instituțională, financiară, de mediu).	Instituțională: coordonare de către REDI–Universitatea de Stat din Comrat în parteneriat cu Asociația South Innovation Alliance, Tekwill și ADR UTA Găgăuzia. Se formează o structură de guvernare a hub-ului care va include reprezentanți ai universității, sectorului privat și administrației publice. Financiară: sustenabilitate asigurată prin venituri din servicii de coworking, închiriere spații, instruirii, consultanță, proiecte de cercetare și contribuțiile partenerilor. De mediu: reconstrucția clădirii se va realiza cu materiale ecologice, sisteme LED și panouri fotovoltaice; proiectul va promova principiile economiei verzi și a reducerii amprente de carbon.
Corelarea cu alte proiecte/inițiative din același domeniu/direcție de specializare S3.	Proiectul este complementar și sinergic cu următoarele inițiative regionale și naționale: Smart AgroHub Găgăuzia – cercetare aplicată în agricultură digitală, biotehnologii și bioeconomie; Tekwill Comrat – dezvoltarea competențelor digitale și IT în regiune, formare profesională și educație STEM; ENRICHER-HUBS (Erasmus+) – consolidarea ecosistemelor de inovare și internaționalizarea universităților- Green Tourism Hub – digitalizarea produselor turistice și promovarea brandului regional de turism sustenabil;

³ A se vedea provocările și soluțiile din *Rapoartele atelierelor de descoperire antreprenorială (EDP) derulate* (Anexa 2). Acestea nu sunt limitative. Pot fi propuse și alte soluții care răspund provocărilor societale, sectoriale și sub sectoriale menționate, cu condiția ca acestea să se încadreze în ariile de specializare Smart Moldova.

		• Proiectele GIZ și UNDP – competitivitate regională, transformare digitală și sustenabilitate economică; • Inovaționalul Incubator „InnoCentr” al Universității de Stat din Comrat – cu experiență în 9 proiecte de transfer tehnologic și 6 proiecte de dezvoltare a infrastructurii de inovare, oferind o bază solidă pentru activități de cercetare, testare de prototipuri și susținerea startup-urilor.
Contribuția valorificarea cercetării.	proiectului la rezultatelor	Proiectul Digital Garage Găgăuzia va deveni un catalizator al cercetării aplicate și al transferului tehnologic în regiunea de sud a Republicii Moldova, contribuind la transformarea cunoștințelor științifice în soluții practice și produse inovatoare. Prin activitățile sale, hub-ul va conecta cercetarea universitară, nevoile mediului economic și inițiativele comunitare, consolidând legătura dintre știință, educație și antreprenoriat. Principalele direcții de valorificare a rezultatelor cercetării sunt: 1. Dezvoltarea și testarea prototipurilor (hardware, software, aplicații): În cadrul laboratoarelor tematice (<i>Digital AgriLab, Smart Energy Lab, Creative Tech Studio</i>), cercetătorii, studenții și antreprenorii vor colabora pentru a dezvolta prototipuri funcționale în domeniile IT, IoT, energie verde și agroinovații. Se vor realiza testări și optimizări pentru produse tehnologice care pot fi ulterior transferate către companii sau utilizate în ferme-pilot și IMM-uri locale. 2. Crearea unei baze regionale de date și cunoștințe pentru cercetare și inovare: Va fi dezvoltat un sistem digital de colectare, stocare și analiză a datelor de cercetare (open data), care va facilita accesul comunității academice și al mediului de afaceri la informații despre inovațiile regionale, proiecte, publicații și bune practici. Această bază de date va contribui la monitorizarea evoluției domeniilor Smart Specialization și la fundamentarea politicilor regionale bazate pe dovezi. 3. Colaborare cu InnoCentr KDU – incubatorul inovațional al universității: Digital Garage va prelua și extinde experiența acumulată de InnoCentr, care a implementat 9 proiecte de transfer tehnologic și 6 proiecte de dezvoltare a infrastructurii de inovare. Prin sinergia celor două structuri (InnoCentr + Digital Garage), se va crea o platformă unică de inovare regională, unde rezultatele cercetărilor științifice vor fi convertite în produse, servicii și startup-uri viabile. 4. Implicarea Facultății de Agrotehnologii și a altor unități universitare în cercetări interdisciplinare: Cercetătorii și doctoranzii facultății vor fi implicați în proiecte interdisciplinare, alături de specialiști din IT, management, turism și bioeconomie. Această colaborare va genera modele de bune practici privind integrarea digitalizării în agricultură, eficiență energetică, economia circulară și marketing teritorial. 5. Organizarea programelor Research-to-Market și a concursurilor de inovații pentru studenți: Digital Garage va lansa programe anuale dedicate tinerilor cercetători și studenților – <i>Research-to-Market, Innovation Challenge, Tech Start Competition</i> – care vor sprijini

	transformarea ideilor de cercetare în produse și servicii comerciale. Participanții vor beneficia de mentorat, sprijin pentru înregistrarea proprietății intelectuale, acces la laboratoare și oportunități de finanțare prin granturi mici. 6. Crearea mecanismelor de transfer tehnologic și de parteneriat public-privat: Hub-ul va oferi servicii de consultanță și intermediere între cercetători și companii locale, pentru implementarea rezultatelor în producție, energie sau agricultură. Vor fi dezvoltate parteneriate cu firme IT, companii agricole și organizații donatoare pentru testarea și extinderea soluțiilor inovative la scară regională. Impactul general: Prin aceste activități, Digital Garage va transforma Universitatea de Stat din Comrat într-un pol de excelență în cercetare aplicată, capabil să genereze produse și servicii inovative, să creeze locuri de muncă calificate și să consolideze poziția regiunii Găgăuzia ca hub de inovație și transfer tehnologic la nivel național și internațional.
Care este potențialul de valorificare economică a soluției propuse.	Proiectul Digital Garage Găgăuzia are un potențial economic semnificativ, contribuind direct la creșterea competitivității regiunii, la crearea de locuri de muncă și la dezvoltarea economiei bazate pe cunoaștere. Principalele rezultate economice și indicatori cuantificabili: • Crearea a minimum 25 locuri de muncă calificate în domeniul digital, cercetare aplicată, educație tehnologică și managementul inovațiilor; • Accelerarea a 15–20 startup-uri în primii doi ani, dintre care cel puțin 5 vor atinge faza de prototipare și comercializare; • Atragerea investițiilor private și internaționale în valoare estimată de 5–6 milioane MDL prin programe de co-finanțare și parteneriate; • Creșterea competitivității a peste 40 de IMM-uri locale, care vor beneficia de instruire, consultanță și servicii de digitalizare; • Generarea de venituri proprii (coworking, instruire, evenimente, servicii de laborator) – circa 1,2 milioane MDL/an după finalizarea proiectului; • Dezvoltarea brandului „Digital Găgăuzia”, poziționând regiunea ca hub de inovație și tehnologie recunoscut la nivel național și regional. Impact economic cumulativ estimat: • Crearea unei infrastructuri digitale multifuncționale de 500 m² care va deservi anual peste 240 beneficiari direcți și aproximativ 800 beneficiari indirecți (studenți, profesori, antreprenori, fermieri); • Stimularea apariției a cel puțin 10 noi companii inovative în regiune; • Consolidarea ecosistemului local prin integrarea <i>Digital Garage</i> cu <i>Smart AgroHub</i> și <i>InnoCenter</i>, creând un lanț complet de inovare – de la idee la produs și piață. Astfel, proiectul va deveni un motor de creștere economică pentru UTA Găgăuzia și sudul Moldovei, oferind oportunități reale pentru inovare, ocupare și dezvoltare durabilă.

Parteneri regionali

Identificați partenerii regionali implicați în proiect (numele instituției partenere/departamentul de specialitate), rolul fiecărui partener în implementarea proiectului (corelat cu activitățile prezentate mai sus). Precizați forma de angajament a partenerilor, existentă sau avută în vedere pentru susținerea proiectului.

Denumire Partener	Rol în proiect (activități / buget)
Asociația South Innovation Alliance	Coordonator operațional al proiectului; responsabil de implementarea activităților educaționale și antreprenoriale (hackathoane, programe de accelerare, traininguri); administrarea hub-ului și gestionarea relațiilor cu mediul de afaceri și investitori.
Tekwill Comrat	Tekwill Comrat Partener strategic în domeniul transformării digitale; furnizează echipamente IT, expertiză tehnologică și suport în dezvoltarea competențelor digitale; co-organizează evenimente și instruiți.
Asociația IT Găgăuzia	Partener tehnologic și de mentorat; implicat în activități de formare profesională, mentorat pentru startup-uri și dezvoltarea ecosistemului IT regional; contribuție prin know-how și resurse umane.
ADR UTA Găgăuzia	Coordonare regională și integrare în strategiile de dezvoltare inteligentă (S3); suport administrativ și promovarea proiectului în rețelele de dezvoltare regională; monitorizare și co-finanțare parțială.
Primăria mun. Comrat	Partener instituțional; oferă suport logistic, asigură accesul la infrastructură urbană, promovare locală și contribuție la lucrările de amenajare; sprijin financiar și administrativ pentru activitățile comunitare.

Resurse financiare estimate pentru proiect (în mii Lei MD)

Furnați o estimare aproximativă a costurilor proiectului, luând în considerare diferitele componente ale acestuia. Precizați cuantumul resurselor financiare disponibile pentru co-finanțare (mii Lei MD).

Cheltuieli salariale:	Cheltuieli salariale: • 1 080 – echipa de implementare (director proiect, coordonator tehnic, specialist IT, formator, contabil), 5 persoane × 24 luni.
Investiții: - construcție, extindere, modernizare clădiri - dotări (active corporale și necorporale)	• <i>Construcție, extindere, modernizare clădiri</i> – 4 875 – renovarea spațiilor din corpul vechi al universității (500 m²), adaptare pentru coworking, laboratoare și sală de evenimente; – instalații electrice, termice, ventilație, iluminare LED și accesibilitate. • <i>Dotări (active corporale și necorporale)</i> – 1 950 – echipamente IT (serve, computere performante, rețea, software licențiat); – echipamente pentru laboratoare (3D printers, CNC, IoT kits, AR/VR); – mobilier modular, echipamente multimedia, panouri solare.
Achiziție de servicii	• 1 640 – servicii de proiectare, audit energetic, promovare și vizibilitate, consultanță specializată, mentenanță IT.
Altele (vă rugăm specificați)	• 500 – organizarea de evenimente educaționale (hackathoane, forumuri, traininguri), logistică și comunicare.
Total buget proiect:	10 045 mii Lei MD

Resurse disponibile pentru co-finanțare:	5 000 mii MDL (ADR UTA Găgăuzia) 500 mii Lei MD (contribuție proprie – Universitatea de Stat din Comrat, InnoCenter, Tekwill Comrat și Primăria Comrat: spațiu, utilități, echipamente, co-finanțare parțială la dotări)
--	---

Active ne-financiare disponibile pentru proiect:

Indicați care sunt activele regionale disponibile pentru implementarea acestui proiect.

Resurse naturale (dacă este cazul):	Universitatea de Stat din Comrat dispune de terenuri aferente campusului universitar care vor fi utilizate pentru acces și activități publice în jurul Digital Garage. Primăria Comrat oferă suport logistic și acces la infrastructura urbană (drumuri, parcare, utilități).
Resurse umane (structura echipei de implementare, rolul fiecărui membru)	1. Prof. univ. dr. habil. Alla Levitskaia – <i>Director de proiect</i> Reprezentant al Universității de Stat din Comrat și al Institutului de Dezvoltare Economică Regională (REDI-KDU). Coordonează implementarea generală a proiectului, relațiile interinstituționale, planificarea strategică, raportarea către finanțatori și integrarea proiectului în direcțiile Smart Specialization Moldova. 2. Dl. Ion Gaidarji – <i>Președinte Asociația South Innovation Alliance (SIA)</i> Coordonator operațional al activităților de inovare și antreprenariat. Coordonează programele de accelerare, mentorat și colaborarea cu mediul antreprenorial, implicând tinerii în ecosistemul regional de startup-uri. 3. Dl. Nikita Grădinar – <i>Reprezentant Asociația IT Găgăuzia / Expert tehnologic</i> Coordonator al componentei de inovare tehnologică și dezvoltare IT. Oferă mentorat startup-urilor, consultanță în digitalizare pentru IMM-uri și supravegherea proceselor de prototipare digitală și testare software în laboratoarele hub-ului 4. Dr. Svetlana Curaxina – <i>Coordonator tehnic și monitorizare</i> Responsabilă pentru supravegherea lucrărilor de amenajare și dotare, funcționarea laboratoarelor digitale și integrarea componentelor de cercetare aplicată în cadrul Digital Garage, Director II InnoCenter 5. Dna. Liubovi Mitioglo – <i>Manager Tekwill Comrat</i> Responsabilă pentru componenta de educație digitală și formare profesională în cadrul proiectului. Coordonează dezvoltarea curriculumelor TIC, organizarea trainingurilor, atelierelor și hackathoanelor, colaborarea cu formatorii și instituțiile educaționale. Asigură legătura cu rețeaua națională Tekwill și standardele programelor de formare.
Resurse materiale (ex.: teren, clădiri, tehnologie de fabricație, structura asociativă, etc.)	• Spațiul din corpul vechi al Universității de Stat din Comrat (≈ 500 m²) – destinat renovării și transformării în hub digital; • Rețele existente de electricitate, apă, internet de bandă largă și încălzire; • Echipamente IT, mobilier, aparatură de laborator existentă la universitate; • Acces la infrastructura municipală (energie, drumuri, parcare); • Parteneriat cu Asociația South Innovation Alliance și ADR UTA Găgăuzia pentru logistică, promovare și monitorizare.
Know-how, infrastructuri și dotări pentru cercetare-dezvoltare și/sau transfer tehnologic	• InnoCentr KDU – incubator inovațional al Universității de Stat din Comrat, cu o experiență vastă în 9 proiecte de transfer tehnologic și 6 proiecte de dezvoltare a infrastructurii inovative. Dispune de spații și echipamente pentru testarea prototipurilor, promovarea startup-urilor și susținerea proceselor de cercetare aplicată; structură de cercetare și

	inovare cu expertiză confirmată în implementarea proiectelor internaționale Erasmus+, Horizon Europe, UNDP, CzechAid, GIZ. Asigură fundamentarea științifică a activităților, coordonarea parteneriatelor și elaborarea politicilor de specializare inteligentă. • Asociația South Innovation Alliance (SIA) – organizație cu experiență în management de proiecte de inovare și antreprenariat, coordonator al programelor educaționale și al activităților de accelerare și mentorat pentru startup-uri. SIA administrează rețele regionale de formatori și consultanți, precum și platforme pentru cooperare universitate–business. • Tekwill Comrat – centru de excelență în IT și inovații, parte a rețelei Tekwill Moldova. Este responsabil pentru educația digitală și programele de training în cadrul proiectului: organizarea atelierelor, formarea competențelor TIC, coordonarea modulelor practice și susținerea cursurilor pentru tineri și startup-uri. Tekwill pune la dispoziție laboratoare IT moderne, echipamente digitale și expertiză în dezvoltarea programelor de formare adaptate pieței muncii. • Asociația IT Găgăuzia – rețea profesională care reunește companii IT și specialiști din regiune. Are experiență în dezvoltarea de soluții software, proiecte de digitalizare pentru administrația publică locală și instruire pentru tineri programatori. Asociația oferă expertiză tehnică, mentorat și acces la resurse umane calificate pentru activitățile hub-ului. • ADR UTA Găgăuzia – structură regională de implementare a politicilor de dezvoltare și inovare, cu experiență în gestionarea proiectelor de infrastructură, competitivitate regională și smart specialization. Asigură integrarea proiectului în planurile strategice de dezvoltare regională și oferă suport tehnic și metodologic. • Primăria municipiului Comrat – partener instituțional cu experiență în coordonarea proiectelor locale de reabilitare și dezvoltare urbană. Contribuie prin suport logistic, infrastructural și prin promovarea colaborării între administrația publică și mediul educațional și economic. • Laboratoarele universitare existente în domeniile IT, agroinovației și energiei regenerabile – echipate cu aparatură modernă pentru activități de testare și prototipare. • Rețele internaționale de cercetare și mobilități academice – parteneriate cu universități și institute din UE, Balcani și Europa de Est pentru schimb de cunoștințe, stagii și proiecte comune. • Platforme educaționale digitale și echipamente pentru prototipare și testare – utilizate pentru cursuri practice, simulări și activități de cercetare interdisciplinară în cadrul Digital Garage.
--	---

Data elaborării:

Întocmit:

Nume/prenume:

Semnătură:

FIȘĂ DE PROIECT

PORTOFOLIUL DE PROIECTE STRATEGICE SMART MOLDOVA

Referințe

Completați câmpurile de mai jos, fără abrevieri.

Titlul proiectului:	Smart AgroHub Găgăuzia
• Localizarea:	UTA Găgăuzia, municipiul Comrat
Denumire organizație promotor:	Universitatea de Stat din Comrat
• Statut juridic:	Instituția publică
• Adresa web:	www.kdu.md
Date de contact pentru acest proiect:	
• Nume și prenume:	Alla Levitskaia
• Funcție:	Prof. univ., dr.hab., catedra de economie al USC
• E-mail:	kdu_91@kdu.md alla.levitskaia@gmail.com
• Telefon:	069073183
• Fax:	0037329824345

Tipul proiectului

Vă rugăm selectați tipul proiectului care corespunde propunerii dumneavoastră.

Competențe pentru inovare	
Infrastructură de cercetare-inovare și/sau transfer tehnologic	V
Inovare de produs/proces/sistem	V
Rețelizare și/sau colaborare pentru valorificarea rezultatelor cercetării și/sau inovare	V

Descrierea proiectului

Descrieți clar următoarele aspecte operaționale (adăugați câte linii sunt necesare pentru descrierea completă a activităților și rezultatelor).

Scop:	Crearea unui centru regional de agro inovații pentru implementarea soluțiilor digitale și biotehnologice în sectorul agroalimentar al Găgăuziei.
Obiective:	1. Dezvoltarea și testarea tehnologiilor „smart” (senzori, analiză bazată pe inteligență artificială, fertilizanți durabili); 2. Creșterea competitivității producătorilor locali prin modernizarea proceselor de producție și procesare; 3. Formarea competențelor fermierilor și IMM-urilor prin traininguri și laboratoare practice.
Activități/subactivități principale:	Rezultate directe și indirecte (corelat cu activitățile):
1. Amenajarea și dotarea infrastructurii Smart AgroHub (laboratoare, echipamente digitale, spații de co-working).	1. Infrastructură modernizată și funcțională pentru cercetare aplicată și inovare agricolă în UTA Găgăuzia.

Logo MER

2. Crearea laboratorului de biotehnologii și sistemelor inteligente pentru agricultură.	2. Dezvoltarea a minimum 3 prototipuri de soluții digitale și biotehnologice testate în condiții reale.
3. Implementarea proiectelor-pilot cu fermieri și întreprinderi locale (testarea senzorilor, managementul solului, analiza datelor).	3. Cel puțin 20 de întreprinderi agricole beneficiază de servicii de transfer tehnologic; se creează 15 locuri noi de muncă.
4. Programe de instruire și mentorat pentru fermieri și tineri antreprenori (module practice, traininguri, vizite de studiu).	4. Peste 100 de persoane instruite în utilizarea tehnologiilor inteligente și practicilor durabile; creșterea productivității fermelor cu 10–15%.
5. Transfer tehnologic și colaborare cu universități și centre de cercetare din Republica Moldova și din străinătate (rețele, mobilități, workshopuri).	5. Consolidarea cooperării științifice; cel puțin 5 parteneriate active și 2 proiecte comune internaționale dezvoltate.
Perioada de implementare (luni):	24 luni

Justificare

Argumentați modul în care proiectul răspunde următoarelor criterii de evaluare:

Încadrarea în domeniile de specializare Smart Moldova ¹ .	Proiectul se încadrează în domeniul prioritar <i>Agroalimentar și bioeconomie</i> , identificat în cadrul Strategiei de Specializare Inteligentă a Republicii Moldova. Prin utilizarea tehnologiilor digitale, soluțiilor biotehnologice și promovarea agriculturii de precizie, proiectul contribuie la creșterea competitivității lanțurilor valorice agroalimentare și la dezvoltarea economiei circulare regionale.
Încadrarea în direcțiile de specializare specifice domeniului S3 la care contribuie proiectul ² .	Proiectul contribuie la direcțiile S3: • Inovare în procesele de producție agricolă și procesare alimentară; • Digitalizarea și automatizarea proceselor agricole prin utilizarea senzorilor, IA și platformelor de monitorizare; • Promovarea practicilor ecologice și a eficienței energetice în agricultură și procesare; • Valorificarea deșeurilor agricole și crearea de produse bioeconomice cu valoare adăugată.
Nevoi regionale soluționate de către proiect, pornind de la (dar fără a se limita la) ³ provocările și soluțiile identificate în cadrul atelierelor EDP (conform Raport EDP, Anexa 2).	În cadrul atelierelor EDP din UTA Găgăuzia, actorii regionali au semnalat: lipsa infrastructurii pentru inovare aplicată, slaba conexiune între cercetare și mediul de afaceri, deficit de competențe digitale, productivitate redusă și acces limitat la tehnologii moderne. Proiectul Smart AgroHub oferă o soluție

¹ Smart Moldova prevede următoarele patru(4) domenii de specializare inteligentă: **Agricultura și procesarea producției agricole, Tehnologia informației și comunicațiilor (TIC), Energie, Biomedicină și biofarmaceutică**. Se va indica domeniul de specializare inteligentă în care se încadrează proiectul.

² **Vezi nișele de specializare inteligentă aferente Smart Moldova** (Anexa 1, pg.41-61). Proiectul poate propune o nișă de specializare nouă cu condiția să poată fi conectat cu un domeniu S3 și să prezinte argumente privind relevanța și potențialul de dezvoltare prin inovare.

³ A se vedea provocările și soluțiile din *Rapoartele atelierelor de descoperire antreprenorială (EDP) derulate* (Anexa 2). Acestea nu sunt limitative. Pot fi propuse și alte soluții care răspund provocărilor societale, sectoriale și sub sectoriale menționate, cu condiția ca acestea să se încadreze în ariile de specializare Smart Moldova.

	integrată: infrastructură de cercetare și testare, servicii de transfer tehnologic, proiecte-pilot pentru fermieri și IMM-uri și formare profesională continuă.
Elemente de sustenabilitate (<i>instituțională, financiară, de mediu</i>).	• Instituțională: Universitatea de Stat din Comrat – REDI asigură managementul științific și operațional al hub-ului, în parteneriat cu ADR UTA Găgăuzia, Asociația Agro-Oguz, ACSA și autoritățile locale. În cadrul proiectului va fi creată o laboratorie agrochimică modernă, integrată în Smart AgroHub, capabilă să efectueze analize de sol, apă și produse agricole. Aceasta va deveni un instrument esențial pentru certificarea calității producției și pentru atestarea viitoarelor produse ecologice din regiune, în conformitate cu standardele UE. • Financiară: Proiectul beneficiază de co-finanțare prin contribuția TIKa, ADR și partenerii privați. Sustenabilitatea financiară este asigurată prin prestarea de servicii analitice și de consultanță către fermieri și IMM-uri (teste agrochimice, monitorizare ecologică, instruiți). Veniturile din servicii, proiectele de cercetare contractuale și sprijinul partenerilor instituționali vor susține funcționarea continuă a centrului. • De mediu: Hub-ul promovează practicile de agricultură de precizie și utilizarea rațională a resurselor naturale. Prin laboratorul agrochimic se va contribui la monitorizarea calității solurilor, reducerea utilizării excesive de fertilizanți chimici, promovarea fertilizanților bio și la crearea unui sistem regional de trasabilitate pentru produsele ecologice. De asemenea, infrastructura hub-ului va integra soluții de eficiență energetică și utilizare a energiei solare.
Corelarea cu alte proiecte/inițiative din același domeniu/direcție de specializare S3.	<i>Proiectul este complementat de inițiativele ADR Gagauzia și Sud privind competitivitatea regională, de programele GIZ pentru dezvoltare urbană durabilă și de activitățile universităților (rețele Erasmus+, ENRICHER-HUBS). Hub-ul va acționa ca platformă comună pentru valorificarea acestor rezultate în mediul agricol și antreprenorial local.</i>
Contribuția proiectului la valorificarea rezultatelor cercetării.	Smart AgroHub facilitează aplicarea directă a rezultatelor științifice prin prototipuri tehnologice testate, laboratoare de biotehnologii și agricultură digitală, pachete de bune practici și transfer de know-how către IMM-uri și fermieri. Se prevede publicarea de ghiduri, formarea profesională certificată și crearea unui fond de date pentru politici bazate pe dovezi.
Care este potențialul de valorificare economică a soluției propuse.	Impact economic estimat: creșterea productivității fermelor cu 10–15%, reducerea costurilor

	energetice cu 20%, atragerea investițiilor private în inovare agricolă, crearea a minimum 15 locuri de muncă calificate și sprijinirea anuală a 20 de IMM-uri. Hub-ul va genera venituri proprii din servicii de laborator, consultanță, formare și parteneriate de transfer tehnologic.
--	--

Parteneri regionali

Identificați partenerii regionali implicați în proiect (numele instituției partenere/departamentul de specialitate), rolul fiecărui partener în implementarea proiectului (corelat cu activitățile prezentate mai sus). Precizați forma de angajament a partenerilor, existentă sau avută în vedere pentru susținerea proiectului.

Denumire Partener	Rol în proiect (activități / buget)
ADR UTA Găgăuzia	Coordonare regională, integrarea proiectului în strategiile regionale
Asociația «Agro-Oguz»	Implementare activități cu fermierii și IMM-urile agricole
ACSA	Consultanță tehnică și suport pentru agricultură sustenabilă

Resurse financiare estimate pentru proiect (în mii Lei MD)

Furnați o estimare aproximativă a costurilor proiectului, luând în considerare diferitele componente ale acestuia. Precizați cuantumul resurselor financiare disponibile pentru co-finanțare (mii Lei MD).

Cheltuieli salariale:	700,0 mii MDL – echipa de implementare: manager proiect, expert tehnic, coordonator laborator, specialist financiar și Formator
Investiții: - construcție, extindere, modernizare clădiri - dotări (active corporale și necorporale)	4 000,0 mii MDL - Renovarea completă a cantinei din corpul superior al Universității de Stat din Comrat (izolare, rețele termice și electrice, ventilație, finisaje, accesibilitate) 800 mii MDL - echipamente de sistem IT și senzori agricoli
Achiziție de servicii	1 200 mii MDL – servicii de proiectare, supraveghere tehnică, consultanță specializată și promovare.
Altele (vă rugăm specificați)	800 mii MDL – cheltuieli administrative, transport echipamente, seminare, materiale educaționale, audit
Total buget proiect:	7 500 mii MDL
Resurse disponibile pentru co-finanțare:	5 000 mii MDL (ADR UTA Găgăuzia) 500,0 mii Lei – contribuția Universității de Stat din Comrat – lucrări, utilități, spații laborator agrochimic (echipamente pentru analize sol, spectrofotometre, centrifuge, mobilier).

Active ne-financiare disponibile pentru proiect:

Indicați care sunt activele regionale disponibile pentru implementarea acestui proiect.

Resurse naturale (dacă este cazul):	Universitatea de Stat din Comrat dispune de terenuri proprii experimentale utilizate pentru activități didactice și cercetări aplicative în agricultură durabilă. Aceste terenuri vor servi pentru testarea soluțiilor de agricultură de precizie și a tehnologiilor biotehnologice dezvoltate în cadrul Smart AgroHub. De asemenea, membrii Asociației Agro-Oguz pun la dispoziția proiectului terenurile agricole proprii , unde se vor implementa proiecte-pilot și demonstrații practice privind utilizarea senzorilor, analiza solului și optimizarea fertilizării. Această colaborare va
-------------------------------------	---

	permite validarea rezultatelor științifice în condiții reale de producție și va facilita transferul rapid al inovațiilor către fermieri.
Resurse umane (structura echipei de implementare, rolul fiecărui membru)	• Dr. habil. în științe agricole Serghei Cara – Decan al Facultății de Agrotehnologii, expert științific principal pentru procesele agrobiotehnologice și validarea soluțiilor pilot. • Prof. univ. dr. habil. Alla Levitskaia – Director proiect, coordonare generală și științifică, management strategic și parteneriate regionale. • Dr. Svetlana Curaxina – Expert tehnic și monitorizare, implementarea laboratorului agrochimic și integrarea componentelor digitale Director II InnoCenter Inna Zlatovcena Formator și coordonator al programelor de instruire pentru fermieri și tineri antreprenori. - Specialist financiar și responsabil de raportare.
Resurse materiale (ex.: teren, clădiri, tehnologie de fabricație, structura asociativă, etc.)	• spațiul din cantina corpului superior al universității pentru renovare și transformare în sediul Smart AgroHub; • terenurile aferente pentru activități demonstrative și testări tehnologice; • rețelele de utilități (energie, apă, internet de bandă largă); • mobilier, echipamente IT și infrastructură universitară existentă; • suport logistic prin partenerii regionali (ADR UTA Găgăuzia, Asociația Agro-Oguz, ACSA).
Know-how, infrastructuri și dotări pentru cercetare-dezvoltare și/sau transfer tehnologic	• Inovaționalul Incubator „InnoCenter” – cu experiență în 9 proiecte de transfer tehnologic și 6 proiecte de dezvoltare a infrastructurii de inovare, inclusiv laboratoare de testare, echipamente analitice și platforme de suport pentru startup-uri. • Facultatea de Agrotehnologii, oferă o bază didactică și științifică solidă pentru tehnologii agricole inteligente, agrochimie și biotehnologii aplicate. • Echipamente universitare pentru cercetări aplicate, rețele de cooperare națională și internațională și acces la programe de instruire și mobilitate academică.

Data elaborării: 10.11.2025

Întocmit:

Nume/prenume:

Semnătură: